

Sygn. akt: I C 1854/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 sierpnia 2020r.

Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Aleksander Żółty

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 27 sierpnia 2020 roku w W.

sprawy z powództwa (...) **spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.**

przeciwko **I. K.**

o zapłatę

1. oddała powództwo;

2. zasądza od powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz pozwanej I. K. kwotę 1817 zł (dwieście osiemdziesiąt siedem złotych) tytułem kosztów procesu.

Sędzia

Sygn. akt I C 1854/19

PROTOKÓŁ

z posiedzenia niejawnego

Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim

w dniu 27 sierpnia 2020 roku na posiedzeniu niejawnym w Wodzisławiu Śląskim

rozpoznał sprawę

z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko I. K.

o zapłatę

Odczytano pozew

Odczytano odpowiedź na pozew

Ujawniono dokumenty dołączone do akt sprawy

Wydano wyrok w sprawie.

Przewodniczący Protokolant

Brak

Z.

1. odpis wyroku doręczyć pełnomocnikom stron

2. kal. 21 dni

W., 27 sierpnia 2020 roku

Sygn. I C 1854/19

UZASADNIENIE

Powód – (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanej I. K. kwoty 5.099,55 zł z odsetkami umownymi (w wysokości odsetek maksymalnych) od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty (11 grudnia 2018 roku) oraz kosztami procesu.

Powód argumentował, że nabył wierzycelność przysługującą wobec strony pozwanej. W dniu 25 listopada 2018 roku została zawarta umowa sprzedaży wierzycelności przysługującej spółce (...) Sp. z o.o., będącej pożyczkodawcą, względem strony pozwanej – na rzecz D. W. OU. W dniu 1 kwietnia 2019 roku powód zawarł z D. W. OU umowę cesji na mocy, której spółka (...) stała się następcą prawnym a tym samym uprawnionym do występowania z wszystkimi roszczeniami przysługującymi Cedentowi.

Roszczenie wynika z umowy pożyczki zawartej w dniu 2 października 2018 roku na okres 45 dni, gdzie pierwotną kwotą kapitału było 3.900 zł. Zgodnie z warunkami udzielenia pożyczki pożyczkobiorca zobowiązał się do zapłaty kwoty pożyczki, a także prowizji w wys. 783,30 zł i odsetek kapitałowych w wys. 33,66 zł.

Wspomniana umowa została zawarta za pomocą środków porozumiewania się na odległość poprzez zarejestrowanie konta pożyczkobiorcy – na stronie internetowej pośrednika kredytowego (...) Sp. z o.o.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Podniosła zarzut niewykazania istnienia wierzycelności. Podniosła także zarzut braku postawienia wierzycelności w stan wymagalności a także zarzut nieprawidłowego wypełnienia weksła. Zarzuciła, że w umowie zastosowano także niedozwolone klauzule umowne.

Precyzując zarzuty pełnomocnik pozwanej podniósł, że:

- nie zawarto umowy pożyczki, przedłożona umowa jest niepodpisana
- nie wydano przedmiotu pożyczki.

Zarzut braku postawienia pożyczki w stan wymagalności oraz zarzut nieprawidłowego wypełnienia weksła nie sprecyzowano, co właściwie nie powinno dziwić, gdyż przedmiotowa umowa miała zostać zawarta na 45 dni, a o żadnym wekslu Sąd nie wie.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

Sprawa została rozpoznana na posiedzeniu niejawnym zgodnie z art. 148¹ § 1 k.p.c. Mając na uwadze materiał dowodowy składający się wyłącznie z dokumentów, zbędne było przeprowadzanie rozprawy. Dowód z przesłuchanie pozwanej (zawnioskowany przez stronę pozwaną) był zbędny ze względu na ujawnione okoliczności, które i tak powodowały konieczność oddalenia powództwa. Niemniej należy zauważyć, że strona pozwana nie wniosła o przeprowadzenie rozprawy (przesłuchanie stron jest możliwe także w formie pisemnej).

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Ponadto zgodnie z art. 359 § 1 k.c. w czynności prawnej (np. umowie) można ustanowić odsetki od sumy pieniężnej. Strony zawierające umowę w myśl art. 353¹ k.c. mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiał się własności (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Strony mogą więc przewidzieć w umowie dodatkowe opłaty, przypadki wcześniejszego rozwiązania umowy, lecz musi to być zgodne z naturą stosunku oraz przepisami ustawy i zasadami współżycia społecznego.

Jak wynika z wydruku umowy określającego warunki udzielenia pożyczki z dnia 2 października 2018 roku przez (...) Sp. z o.o. w B. (umowa ramowa k. 37 – 39, umowa pożyczki k. 40 – 41), nie miała to być zwykła pożyczka, lecz pożyczka refinansująca, udzielana pozwanej w celu spłaty wcześniejszej pożyczki zaciągniętej przez pozwaną u innego podmiotu tj. u (...) Sp. z o.o.. Aby otrzymać pożyczkę refinansującą pozwana musiała najpierw uiścić opłatę a następnie (...) Sp. z o.o. miała przelać pieniądze na rzecz pożyczkodawcy - tego który udzielił wcześniejszej pożyczki. Tym sposobem pozwana miała uiścić kwotę 1167,08 zł opłaty za refinansowanie aby otrzymać pożyczkę w wysokości 4716,96 zł, która to kwota miała spłacić zadłużenie pozwanej wobec (...) Sp. z o.o. Pożyczka była udzielana na 45 dni i pozwana była zobowiązana zwrócić kwotę 5533,92 zł (pożyczka (...),96 z + 816,96 zł z czego 33,66 odsetki) a licząc razem z opłatą za refinansowanie uiszczoną wcześniej łącznie miała uiścić 6701 złotych.

To wcześniejsze zadłużenie miało wynikać z umowy pożyczki zawartej z (...) Sp. z o.o. w dniu 18 sierpnia 2018 roku (umowa k. 34 – 35). Pozwanej miano udzielić pożyczki na kwotę 3.900 zł na okres 45 dni a winna zwrócić 4.716,96 zł.

Po pierwsze warto zauważyć, że ta rzekoma pożyczka refinansująca (i to rozpatrywana osobno) generuje koszty powyżej maksymalnych przewidzianych w ustawie o kredycie konsumenckim. Art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim określa maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego (przepis wszedł w życie 11 marca 2016 roku). Maksymalna wysokość kosztów pozaodsetkowych zgodnie z tym przepisem nie mogła wynieść więcej niż suma 2 składników:

- ¼ kwoty przekazywanej pożyczkobiorcy (kredytobiorcy) oraz
- 0,3 kwoty przekazywanej pożyczkobiorcy pomnożonej przez 365 a podzielonej przez ilość dni na jaką zawarto umowę.

Nawet jeśli korzystnie dla pożyczkodawcy przyjmie się, że kwota przekazywana pożyczkobiorcy to 4716,96 zł to maksymalne koszty pozaodsetkowe przy umowie na 45 dni nie mogły wynieść więcej niż 1353,70 zł, tymczasem razem z opłatą za refinansowanie wyniosły razem 1950,38 zł (opłata za refinansowanie 1167,08 zł, plus 816,96 zł minus odsetki kapitałowe 33,66 zł). Jeżeli przyjmie się, że kwota przekazana pożyczkobiorcy to z ekonomicznego punktu widzenia 3.549,88 zł (czyli 4716,96 zł pomniejszone o 1167,08 zł opłaty za refinansowanie) a zdaniem Sądu tak właśnie należy przyjmować, to maksymalny pozaodsetkowy koszt nie powinien wynieść więcej niż 1018,77 zł a faktyczny pozaodsetkowy koszt wówczas to wówczas także 1950,38 zł (kwota do zwrotu 5533,92 zł minus 3549,88 zł kwoty pożyczki minus 33,66 zł odsetek).

Strona powodowa przedłożyła przelew opłaty za refinansowanie dokonany przez pozwaną (k. 36), ale są pewne wątpliwości czy przedmiotowa umowa pożyczki refinansującej została zawarta. W tytule przelewu jest bowiem oznaczenie (...) gdy numer umowy pożyczki refinansującej to (...). Nie wiadomo więc na pewno czy przelew dotyczy tej umowy, chociaż można tak przypuszczać.

Nawet gdyby przyjąć, że przelew dotyczy przedmiotowej umowy pożyczki refinansującej, co pozwałaby domniemywać, że pozwana chciała zawrzeć tę umowę to i tak powództwo nie zasługiwałoby na uwzględnienie.

Umowa ta jest bowiem czynnością zmierzającą do obejścia ustawy. W istocie pożyczka pierwotna a potem pożyczka refinansująca, obie udzielane przez różne podmioty, ale przez tego samego pośrednika, który stosuje nawet ten sam wzór graficzny umowy, to ukryta opcja przedłużenia terminu spłaty pierwotnej pożyczki za odpowiednią opłatą.

Wyłania się z tego obraz 2 lub więcej powiązanych podmiotów, które udzielają pożyczek krótkoterminowych a następnie dochodzi do faktycznego przedłużania terminu spłaty pożyczki, poprzez udzielanie pożyczki refinansującej przez powiązany podmiot – za odpowiednią dość wysoką opłatą. Stroną takiej pożyczki refinansującej jest dlatego inny podmiot aby ograniczyć możliwości badania wysokości opłat związanych z takim procederem. W istocie cała konstrukcja umowy pożyczki refinansującej służy zwiększaniu pozaodsetkowych kosztów pożyczki, które są limitowane przez art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim a które obciążają konsumenta. W umowie pierwotnej są przewidywane bowiem pewne koszty pozaodsetkowe, następnie kwota pożyczki refinansującej obejmuje i kwotę pierwotnej pożyczki i te koszty ale kwota pożyczki refinansującej ma zostać wszak zwrócona z dodatkowymi kosztami. W tym konkretnym wypadku kwota pierwotnej umowy pożyczki to 3.900 zł a do zwrotu na skutek pożyczki refinansującej przewidziano (wraz z opłatą za refinansowanie) kwotę 6734,66 zł - po 90 dniach (!). O tym, że cały mechanizm to w istocie przedłużanie terminu spłaty pierwotnej pożyczki wskazuje chociażby to, że T. Sp. z o.o. wskazując w umowie, że udziela pożyczki refinansującej na spłatę innej pożyczki – nie wskazała nawet jaka pożyczka ma być spłacona – o jakim numerze, dacie umowy podano tylko dane tego pierwotnego pożyczkodawcy. Z góry zakładano więc że wiadomo jakiej pożyczki spłata dotyczy. Świadczy to o tym, że w istocie od początku istniała tylko jedna pożyczka, której termin spłaty przedłużano pod warunkiem uiszczenia przez pożyczkobiorcę bardzo wysokiej opłaty, ukrywając tę czynność pod udzieleniem pożyczki refinansującej przez inny podmiot. Nawet strona powoda pośrednio w pozwie potwierdza tę tezę, bo wskazuje, że pierwotną kwotą kapitału umowy z 2 października 2018 roku była kwota 3.900 złotych – gdy tymczasem kwota kapitału pożyczki refinansującej miała wynosić 4716,96 zł

Zgodnie z art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście prawa jest nieważna. Owe zawarcie umowy pożyczki refinansującej to czynność mająca na celu obejście prawa, czyli jak wyżej wskazano uniknięcie ograniczeń związanych z maksymalnymi kosztami pozaodsetkowymi w umowie pożyczki. Taka „pożyczka refinansująca” prowadzi do nakładania na pożyczkobiorcę bardzo wysokich opłat, radykalnie wykraczających poza przewidziane prawem (art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim) pozaodsetkowe koszty. Warto tu podać wyliczenie. Jeśli przyjąć, że pożyczkobiorca otrzymał w dniu 18 sierpnia 2018 roku kwotę 3900 zł, którą ostatecznie musiał zwrócić po 90 dniach (16 listopada 2018 roku – data spłaty pożyczki refinansującej) to maksymalne pozaodsetkowe koszty nie powinny przekroczyć 1263,49 zł (wyliczenie $1/4 \times 3.900 \text{ zł} + 0,3 \times 900 \text{ zł} \times 90/365$) a wyniosły 2733,68 zł (łącznie kwota do zwrotu 6701 zł minus 3.900 zł kwoty pożyczki minus odsetki z umów (...) x 33,66 zł).

Zdaniem Sądu art. 58 § 1 k.c. jest właściwą podstawą stwierdzenie nieważności umowy pożyczki refinansującej (jako czynność zmierzająca do obejścia prawa tj. ustawy).

Reasumując roszczenie jako wynikające z nieważnej czynności prawnej nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na mocy art. 98 k.p.c. zasądono od strony powodowej jako przegrywającej na rzecz pozwanej koszty procesu obejmujące koszty zastępstwa procesowego.

Sygn. I C 1854/19

Z.

1. odnotować uzasadnienie
2. odpis wyroku z uzasadnieniem przesłać pełn. powoda
3. kal. 21 dni

W., 2 października 2020 rok